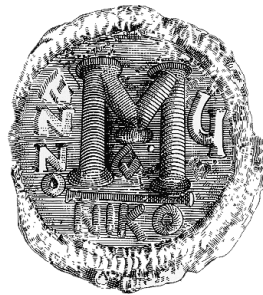

Народна банка на Република Македонија
Дирекција за истражување

Месечна информација

04/2009

мај, 2009 година

С О Д Р Ж И Н А

1. ЦЕНИ	3
2. ПЛАТИ.....	5
3. ЕКОНОМСКА АКТИВНОСТ.....	7
4. БИЛАНС НА ПЛАЌАЊА.....	10
5. МОНЕТАРНИ АГРЕГАТИ.....	13
6. КРЕДИТИ НА БАНКИТЕ	16
7. КАМАТНИ СТАПКИ И ДЕВИЗЕН КУРС	18
СТАТИСТИЧКИ ПРИЛОГ	21

* Месечната информација содржи анализи врз основа на расположливите податоци заклучно со 20.05.2009 година.

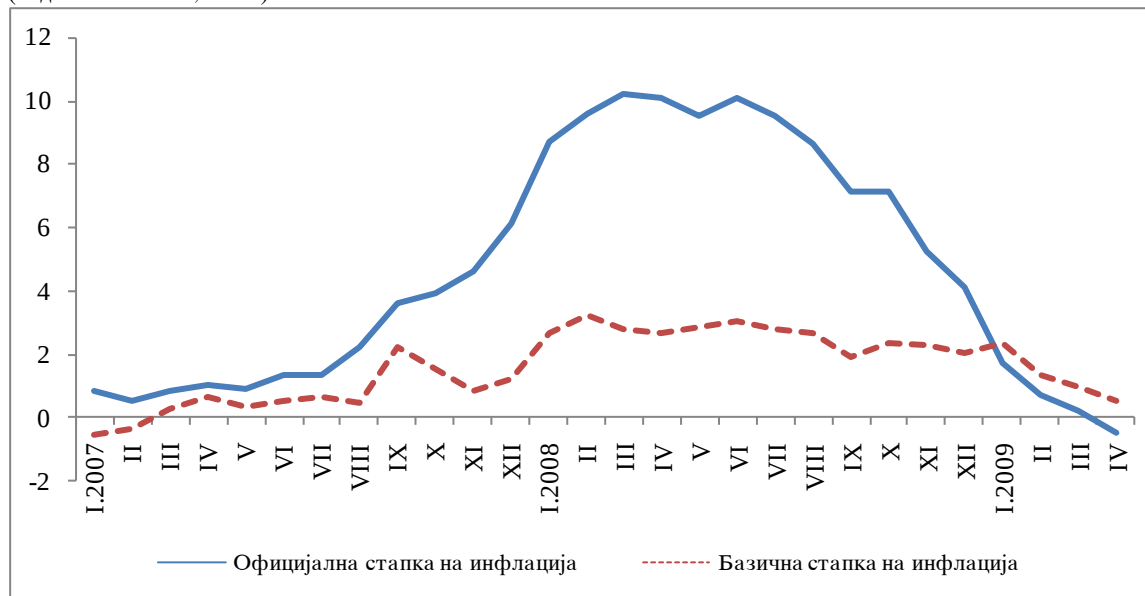
1. ЦЕНИ

Во април 2009 година, нивото на **потрошувачките цени** е пониско за 0,2% на месечна основа, што главно се објаснува со падот на цената на одделни прехранбени производи, пред сè на свежото и преработеното млеко и на лебот и печивата. Намалување на цените е забележано и кај растителните масти и облека и обувки, додека позначителен пораст забележаа цените на нафтените деривати и на свежиот зеленчук и овошјето. На годишна основа, во април е забележана стапка на дефлација од 0,5% (што е првпат после четири години), главно поради високата споредбена основа којашто услови годишен пад на цените на нафтените деривати и на храната. Во првите четири месеци на 2009 година, збирната динамика на просечниот раст на цените постојано забавува и инфлацијата изнесува 0,6%, во просек. Притоа, врз просечната инфлација во првите четири месеци влијаеше зголемувањето на цената на електричната енергија за домаќинствата (во ноември 2008 година), како и зголемените цени на одделни категории кај храната (месото и житните производи), коишто делумно беа неутрализирани преку значителниот дефлациски ефект на пониските цени на нафтените деривати.

Базичната инфлација (којашто ги исклучува цените на храната и енергијата) постојано забавува и во април изнесуваше 0,5% на годишна основа (наспроти 1,0% во март). Ваквата надолна динамика на базичната инфлација се должи на забавувањето на цените на облеката и обувките, на намалените цени на телекомуникациските услуги, како и на забавениот пораст на цените на храната и пијалациите во рестораните. Доколку се исклучи само влијанието на храната, базичната годишна инфлација изнесува 0,2%.

Графикон 1

Остварена и базична инфлација
(годишни стапки, во %)

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија и НБРМ.

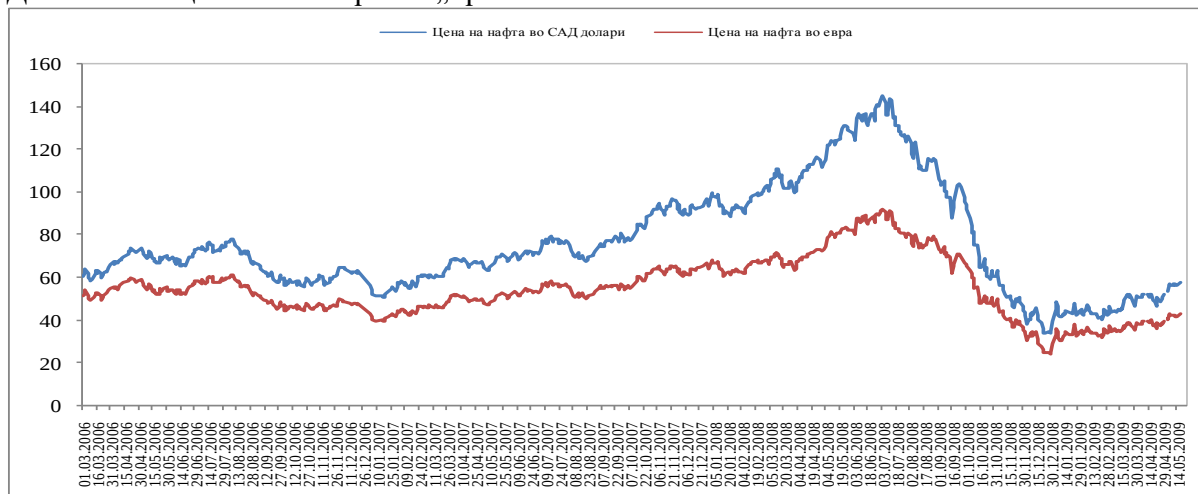
Остварената годишна стапка на инфлација во април ја следи траекторијата на проектираната стапка според најновата априлска ревизија на долната граница на инфлацијата од -0,4% просечно во 2009 година. Така, проектираната годишна стапка на инфлација за април 2009 година изнесуваше -0,4% и отстапува за минимални 0,1

процентен поен од остварената стапка (-0,5). За вториот квартал на 2009 година се очекува просечна годишна дефлација од -0,3% (со вклучена претпоставка за зголемување на цената на струјата, чиешто реализирање е неизвесно), под претпоставка за натамошни надолни движења на цената на храната, односно годишна стапка на дефлација во јуни од -0,7%.

Во април 2009 година, **цената на нафтата** на светските берзи се одликуваше со тренд на пораст, при што просечната цена на типот „брент“ беше повисока за 7,8% во однос на претходниот месец (50,2 САД-долари наспроти 46,5 САД-долари). Во однос на април 2008 година, цената на нафтата беше пониска за 54%. Нагорниот тренд кај цената на нафтата во април се смета за еден од првите знаци дека светската економија ќе отпочне полека да закрепнува, на што упатува и растот на цените на акциите на светските берзи, забавувањето на порастот на невработеноста во САД, забавувањето на порастот на залихите на нафта¹. Ваквиот тренд продолжи и во мај, при што цената на нафтата од типот „брент“ во последните две недели (11-22 мај) изнесуваше 56,7 САД-долари, што е за 8,7% повеќе во однос на претходниот двонеделен период. Порастот повторно се должи на растот на цените на акциите насекаде во светот, подобрената состојба на пазарот на недвижности во САД, растот на индустриското производство во Кина, како и на намалените залихи на нафта и падот на американскиот долар (во последните две недели, доларот депрецира во однос на денарот за 2,3%). Во согласност со ваквите движења, се очекува Регулаторната комисија за енергетика да донесе одлука за зголемување на рафинериските и малопродажните цени на нафтените деривати на седницата што ќе се одржи на 26. мај.

Графикон 2

Движење на цената на нафтата „брент“

Извор: Управа за информации за енергетиката (The Energy Information Administration) - статистичка агенција на Министерството за енергетика на САД.

Годишната стапка на **инфлација во евро-зоната**² во април 2009 година остана на нивото од 0,6%, што е непроменето во споредба со мартовската инфлација. Растот на инфлацијата главно произлегува од повиските цени во угостителството и на

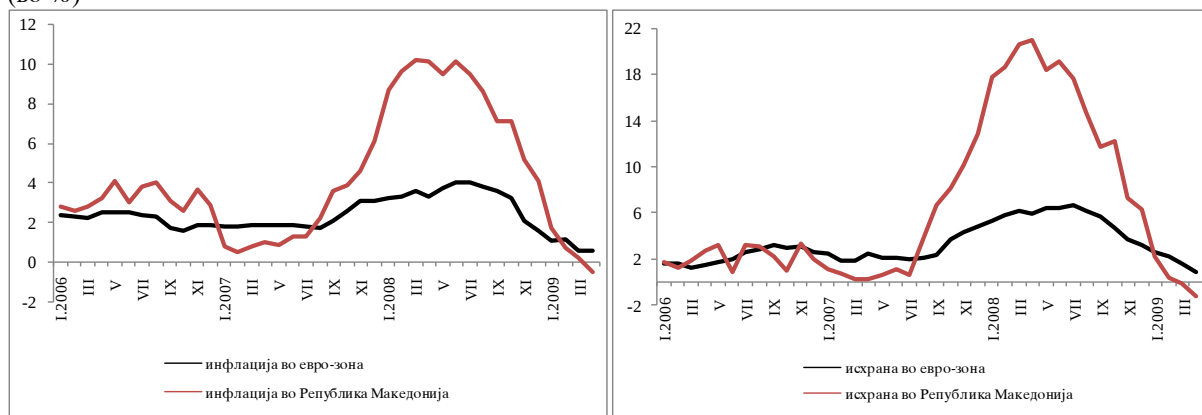
¹ Агенција за статистички податоци во врска со нафтата на САД, Енерџи информерџин администрејшн (Energy Information Administration), Оил маркетер (Oil marketer), Оил маркет рипорт (Oil market report) и Блумберг њуз (Bloomberg News).

² Претходен податок.

електричната енергија, коишто делумно беа неутрализирани од дефлацискиот ефект на горивата за транспорт и нафтата за домаќинство. Во април, потрошувачките цени во евро-зоната беа повисоки за 0,4% од претходниот месец, што во целост се должи на зголемените цени на облеката и горивата за транспорт. Стапката на базичната инфлација, којашто ги исклучува цените на храната и енергијата изнесуваше 1,7%. Во мај 2009 година, ЕЦБ дополнително ги намали каматните стапки за 0,25 процентни поени и ги сведе на историски најниско ниво од 1,0%, заради спречување на економската рецесија, како и за намалени инфлациски притисоци.

Графикон 3

Годишни стапки на инфлација и цени на исхраната во евро-зоната и во Македонија (во %)

Извор: Еуростат и ДЗС.

2. ПЛАТИ

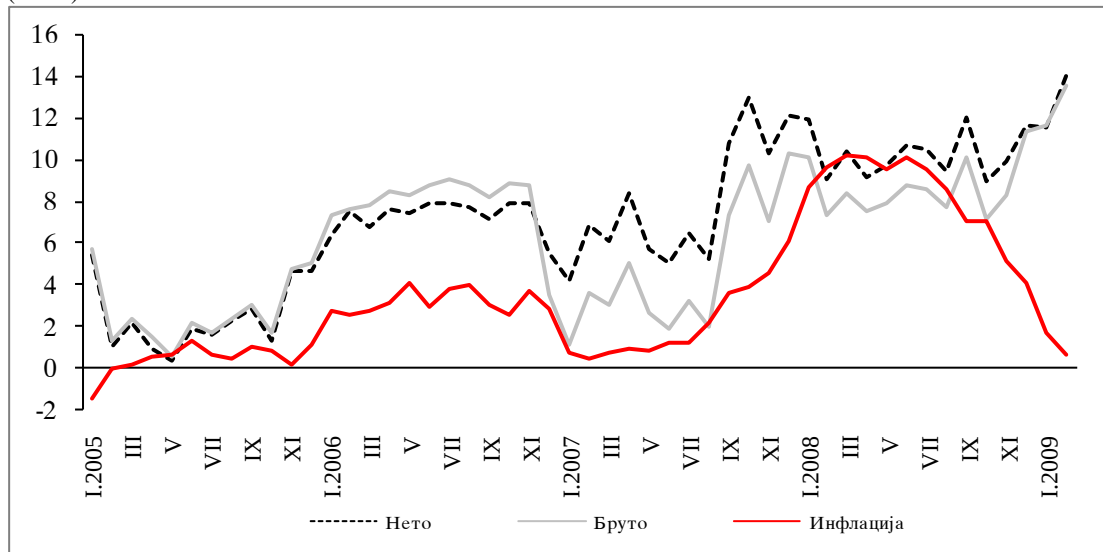
Просечната исплатена нето-плата во февруари 2009 година забележа пад од 0,1% во однос на претходниот месец, додека падот кај бруто-платата изнесуваше 0,5%. Во услови на месечна дефлација од 0,2%, нето-платата бележи реален пораст од 0,1%, додека бруто-платата бележи намалување од 0,3%. Притоа, нето-платата во земјоделството и во индустријата беше пониска во однос на јануари за 3,2% и за 1,4%, додека платата во секторот „услуги“ забележа пораст од 0,9%.

Во споредба со февруари 2008 година, и кај нето и кај бруто-платата е забележан номинален пораст од 28,9% и од 18,7%³, соодветно. Сепак, високите стапки на раст во голема мера се резултат на промената на начинот на пресметка на платите, односно на фактот што со реформата „бруто-плата“ од јануари 2009 година, во платата се вклучуваат и исплати коишто порано не беа вклучени.

³ Пониската стапка на раст кај бруто-платата се должи на пониските придонеси за пензиско и инвалидско осигурување, здравствено осигурување и вработување од јануари 2009 година.

Графикон 4

Годишни стапки на раст кај платите и инфлацијата*
(во %)

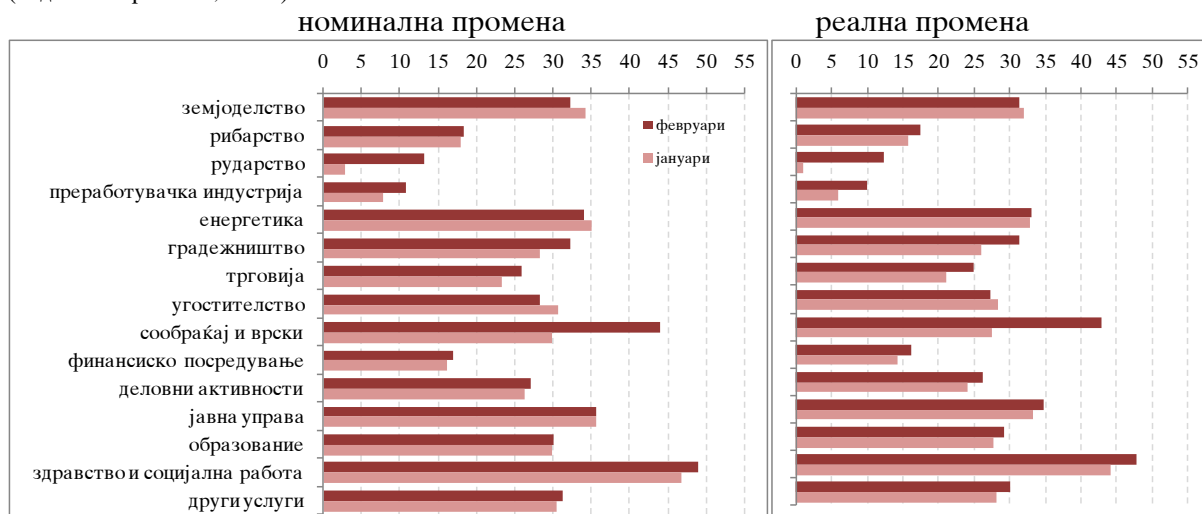
* Од јануари 2009 година, се прикажани коригираните стапки на раст од НБРМ.

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

Раст на платите, на годишна основа, е забележан кај сите дејности, и тоа најмногу кај услугите, а најмалку кај индустријата. Од услугите, особено е изразен порастот кај здравството и социјалната работа, сообраќајот и врските и јавната управа. Со најнизок пораст се одликуваат платите во рударството, преработувачката индустрија и финансиското посредување.

Графикон 5

Просечна нето-плата по сектори*
(годишни промени, во %)

* прикажани се некоригираните стапки.

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

3. ЕКОНОМСКА АКТИВНОСТ

Обемот на **индустриското производство**, втор месец по ред од почетокот на годината, бележи позитивни месечни стапки на промена, со пораст на производството во март 2009 година од 9,5%. Сепак, податоците прилагодени за сезонските влијанија покажуваат месечно намалување на производството од 0,2%. Во однос на истиот период од претходната година, производството е пониско за 4,8%, што во споредба со јануарскиот и февруарскиот пад (16,7% и 11,3%, соодветно), претставува забавување на динамиката на падот. На ниво на вкупниот индекс, петнаесет од дваесет и четирите оддели (60% од вкупното индустриско производство) забележаа намалување. Во март е забележана и поголема разноликост на одделите со позитивни остварувања, но сепак речиси половина од позитивниот ефект произлегува од една гранка (печатарската дејност, чијшто пораст делумно е поврзан со изборниот процес). Збирно, во првите три месеци од 2009 година, годишниот пад на индустриското производство изнесува 10,8%.

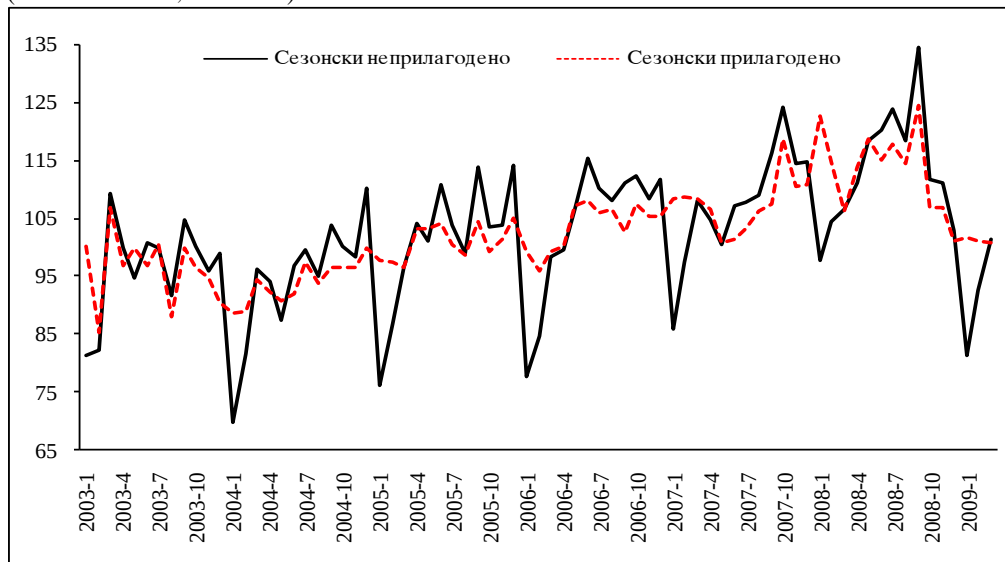
Анализирано по сектори, во март годишниот пад на индустриското производство е предизвикан исклучиво од падот во *преработувачкиот сектор* (пад од 7,2%). Како ублажувачка околност се смета поволниот хидробиланс во земјата, којшто овозможи годишен пораст во секторот *снабдување со електрична енергија, гас и вода* од 7% (годишен пораст за првпат од септември 2008 година), како и порастот од 8,7% во *рударството*.

Силното намалување на производството на основни метали (во март од 53,8% на годишна основа) и натаму е главната причина за високиот годишен пад на производството на *преработувачкиот сектор*. Сепак, и кај останатите преработувачки дејности се забележани негативни тенденции, при што во март, годишно намалување на производството забележаа дванаесет од вкупно дваесетте преработувачки оддели, или

67% од преработувачкиот сектор. Од преработувачките гранки со поголемо учество во индексот, покрај производството на основни метали, најзначајно намалување забележаа производството на облека (28,3%) и производството на текстилни ткаенини (21,7%). Од аспект на големината на годишното забавување на економската активност, во март се најпогодени рециклажата (70,3%) и дрвната индустрија (49%). Од друга страна, позначителен пораст остварија производството на тутунски производи (66,4%) и печатењето (1,2 пати).

Графикон 6

Индекс на индустриско производство
(месечни нивоа, 2005=100)

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

Во февруари 2009 година, на месечна основа, е забележан пораст кај **прометот во трговијата** од 2,2% и кај **извршените градежни работи** од 82,9%, додека сообраќајот во телекомуникациите бележи месечен пад од 11,5%. Според податоците прилагодени за сезонските влијанија, градежништвото има месечен пораст (од 31,2%), трговијата има месечен пад (од 0,3%), а падот кај телекомуникациите е многу помал и изнесува 1,6%. Во споредба со февруари претходната година, прометот во трговијата е повисок за 0,2% (позитивна годишна промена за првпат по три месеци непрекинато), растот кај телефонијата го забавува темпото од претходните месеци (раст од 2,9%), додека засилување се забележува кај градежната активност (стапка на раст од 35,8%). Збирно, во првите два месеци од 2009 година, прометот во трговијата е понизок за 0,1%, извршените градежни работи се повисоки за 3,4% и телекомуникациите се повисоки за 4,7%, во споредба со истиот период од претходната година.

Графикон 7

Годишни стапки на раст кај одделни сектори од економијата
(во проценти)

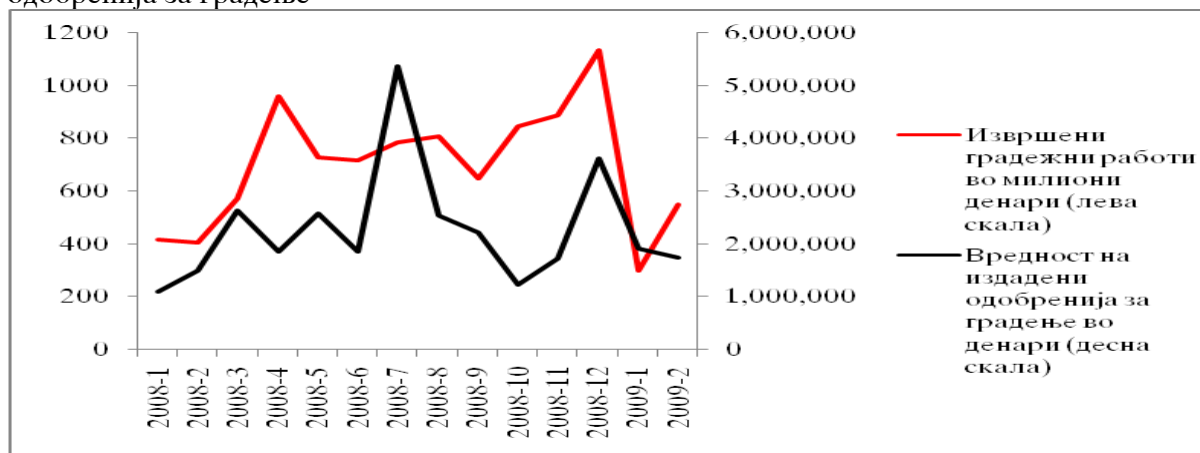

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

Издадените **одобренија за градење** во февруари 2009 година се со повисока вредност за 16,6% од издадените одобренија во февруари 2008 година, меѓутоа нивната динамика во последните месеци има забавен тренд.

Графикон 8

Вредност на извршените градежни работи (милиони денари) и вредност на издадените одобренија за градење

Извор: Државен завод за статистика.

Податоците за движењето на **БДП во земјите од евро-зоната** продолжуваат да се влошуваат, посочувајќи на натамошна присутност, но и на продлабочување на рецесијата во овој регион. Во првото тримесечје на 2009 година, намалувањето на БДП во евро-зоната е поголема од првично очекуваното (очекуван пад од -2,8% на годишна основа според мартовската проекција на „Консензус форкест“), пред сè заради особено „акутната“ ситуација во Германија, чијашто преработувачка индустрија масовно се заснова на странска побарувачка. Следствено, во првото тримесечје на 2009 година, БДП во евро-зоната забележа реален годишен и квартален пад од 4,6%, односно 2,5%, соодветно. Според мајската проекција на „Консензус форкест“, во 2009 година се очекува реален пад на БДП во евро зоната од 3,7%, што претставува значителна надолна ревизија на проекциите од декември 2008 година (-0,9%), март (-2,6%) и април (-3,4%). Ваквите движења во евро-зоната укажуваат на сè уште слаба надворешна побарувачка за македонски производи до крајот на оваа година.

4. БИЛАНС НА ПЛАЌАЊА

Во првите два месеци од 2009 година, *тековната сметка на билансот на плаќања* бележи негативно салдо од 207,8 милиони евра, што на годишна основа претставува дополнително проширување од 2,1 п.т. Ваквата состојба на дефицитот на тековната сметка, во најголема мера е последица на постојаното зголемување на трговскиот дефицит, остварен во услови на позабрзан пад на извозот од увозот на стоки, при забележан дефицит кај категоријата „доход“, наспроти позитивното салдо во истиот период од минатата година и истовремено намалување на приливите од приватни трансфери. Притоа, остварениот дефицит во периодот јануари - февруари 2009 година, бележи висок степен на остварување (72,9%) во однос на проекцијата од април 2009 година и може се очекува дефицитот на тековната сметка да го надмине проектираниот износ до крајот на првиот квартал.

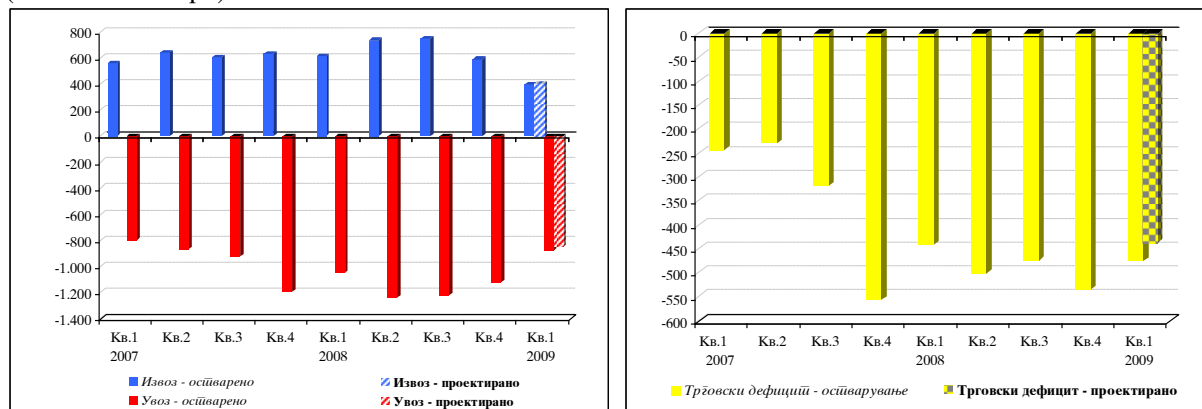
Во рамките на тековната сметка, најголемата суфицитна ставка, приватните трансфери, остварија позитивно салдо од 96,5 милиони евра, што на годишна основа претставува пад од 15,4%, којшто во услови на стабилни приливи од дознаки и останати трансфери, се должи исклучиво на негативната стапка на промена во нето откупената ефективна од 27,2%. Последните расположливи податоци од менувачкиот пазар, заклучно со 30.04.2009 година, покажуваат дека нето-прометот на менувачкото работење, по остварената нето-продажба од 0,7 милиони евра во март, постепено се стабилизира и во април 2009 година е забележан нето-откуп од 46,3 милиони евра, што на годишна основа претставува пораст од 7,6%. Сепак, збирно, заклучно со април, е задржано годишното намалување на нето-приливите на менувачкиот пазар од 29,3%. Покрај трансферите, мало позитивно салдо е забележано и кај подбилансот на услуги, во износ од 1,3 милиони евра, наспроти суфицитот од 3,1 милион евра забележан во истиот период од 2008 година. Ваквата динамика кај услугите, во услови на повисоки нето-приливи кај патувањата, се должи главно на намалените нето-приливи од инвестициски работи во странство, како и пониските нето-одливи кај транспортните услуги, како одраз на светската економска криза. Кај категоријата „доход“, се остварени нето-одливи од 16,8 милиони евра, наспроти остварениот суфицит од 22,9 милиони евра во истиот период од 2008 година, што главно е одраз на повисоките нето-одливи врз основа на доход од директни инвестиции.

Во првите два месеци од 2009 година, во рамките на **капиталната и финансиската сметка** се забележани нето-приливи од 68,5 милиони евра, односно годишен пад од 39,1%. Во споредба со проекцијата од април 2009 година, остварените нето-приливи веќе го надминуваат проектираниот износ за првите три месеци од 29,1 милион евра, што главно се должи на натфрлањето над проекцијата за странските директни инвестиции. Имено, 78,4% од вкупните остварени приливи потекнуваат од директните инвестиции, коишто во периодот јануари-февруари изнесуваат 53,7 милиони евра и на годишна основа бележат намалување од 48,6%. Структурната анализа на директните инвестиции покажува дека најголемо учество (82,8%) заземаат нето-инвестициите во вид на капитал, а потоа следи реинвестираната добивка. Потребно е да се напомене дека во рамки на оваа категорија се јавуваат и нето-одливи врз основа на кредити и заеми на меѓусебно поврзани субјекти. Трендот на неинвестирање во хартии од вредност, започнат во 2008 година, во услови на глобална неизвесност и меѓународен недостиг на ликвидност, продолжува и во првите два месеци на 2009 година, кога врз основа на портфолио-инвестиции се забележани нето-одливи од 8,3 милиони евра, со што веќе се надминува износот проектиран за првиот квартал на 2009 година (нето-одливи од 5 милиони евра). Според најновите податоци од Македонската берза, оваа динамика продолжува и во следните два месеци од годината, што укажува на понатамошни нето-одливи врз основа на портфолио-инвестиции. Во април 2009 година, учеството на странски инвеститори е повисоко на страната на продажбата отколку на страната на купувањата (14,61% и 5,94%, соодветно). Од останатите компоненти, кај нето-задолжувањето се забележани нето-одливи од 14 милиони евра, коишто се остварени во услови на повисоки платени обврски во однос на користени средства врз основа на долгорочни кредити.

Тенденциите во надворешниот сектор, што започнаа во последниот квартал на 2008 година, продолжија и во првите три месеци од 2009 година, како одраз на натамошното продлабочување на глобалната криза. Така, во март 2009 година, **надворешната трговска размена со странство** се намали за 21,5% на годишна основа, во услови во позабрзан пад на извозот од увозот на стоки. Имено, извозот на стоки изнесува 150,3 милиони евра и бележи годишно намалување од 30,1%, што во однос на претходните месеци претставува забавување на годишните стапки на пад. Ваквото движење на извозот, во најголем дел произлегува од понискиот извоз на железо и челик (придонес од 47,6%), што е очекувано имајќи го предвид влијанието на економската криза врз металната индустрија, а потоа и од намалениот извоз на облека и текстил, метални руди и нафтни деривати. Во третиот месец од годината, увозот на стоки изнесува 310,1 милион евра и оствари годишна стапка на пад од 16,5%. Ова намалување на увозот се должи главно на намалениот увоз на енергенти (придонес од 66,4%), како и на железо и челик. Ваквата динамика на двете компоненти на размената со странство во услови годишно продлабочување на трговскиот дефицит од 2,1%.

Графикон 9

Извоз, увоз на стоки и трговско салдо (остварено и проекција од април 2009 година)
(во милиони евра)

Извор: НБРМ.

Во првиот квартал на 2009 година, вкупниот извоз на стоки изнесува 401,2 милиона евра и бележи пад од 34,5% на годишна основа. Годишниот пад на извозот во најголем дел ги одразува последиците на светската криза и намалената странска ефективна побарувачка врз металната индустрија, при што значително се намалува извозот на железо и челик (за 63,3%), а потоа на метални руди и нафтни деривати. Намалувањето на извозот, во услови на домашно производство зависно од увоз се јавува како причина за намалување и на страната на увозот. Така, во првите три месеци на 2009 година, увозот на стоки изнесува 877,7 милиони евра и во однос на истиот период од претходната година е понизок за 16,7%, што најмногу се должи на намалувањето на увозот на енергенти (придонес од 58,5%), железо и челик, метални руди и возила. Притоа, значително намалениот увоз на енергенти, со должи првенствено на намалениот увоз на нафта и нафтни деривати (придонес од 63,4% во вкупниот пад на увоз на енергенти), што во услови на зголемени увезени количини е резултат на падот на цената на нафтата на светските берзи. Истовремено, намалување се јавува и кај увозот на електрична енергија (за 37,1%), што произлегува пред сè од намалените увезени количини, коишто се последица делумно на намаленото работење на домашните производствени капацитети, но и подобриот хидропотенцијал во земјата. Следствено, во анализираниот период, негативното трговско салдо, на годишна основа, дополнително се прошири за 7,8% и изнесува 476,5 милиони евра, што најмногу се должи на намаленото позитивно салдо во размената на железо и челик.

Во споредба со проекцијата од април 2009 година, остварениот трговски дефицит во првите три месеци на годината е повисок од проектираниот, главно заради повисокиот остварен увоз на стоки во услови на остварување на извозот во рамките на очекувањата. Во рамки на увозот на стоки, најголемо отстапување се јавува кај категоријата инвестициски стоки и полупроизводи, конкретно, остварен е повисок увоз главно на опрема и возила, но и на стоки за широка потрошувачка во однос на очекуваниот износ.

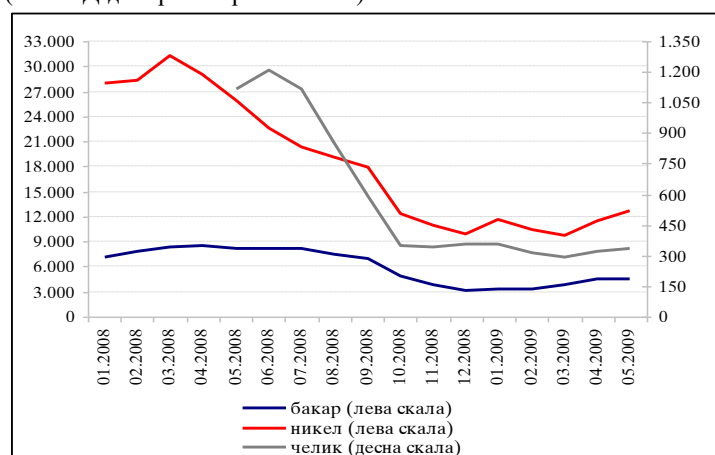
Во април 2009 година, кога глобалната економија покажа првични знаци на мало подобрување, цените на основните метали забележаа позитивна динамика на месечна основа. Така, цените на еден од најзначајните метали за македонската економија, никелот по двомесечниот пад, оствари пораст од 16,5% на месечна основа. Истовремено, и светските цени на бакарот и челикот остварија месечен пораст од 16,9%

и 10,2%, соодветно. Растечкиот тренд на цените на металите продолжи и во првата половина на мај. Сепак, ваквото движење на цените на металите треба да се земе со резерва, заради фактот што оваа промена повеќе се поврзува со потребата од обновување на залихите коишто се одржувале на ниско ниво, поради што овие знаци не треба да се сфатат како почеток на растечки тренд на светската економија, туку повеќе како стабилизирање на глобалната економија на ниско ниво на активност⁴, што упатува на заклучокот дека закрепнувањето на светската економија ќе се одвива бавно. Така, на годишна основа, цените на металите во април 2009 година и натаму се значително пониски од нивото во април 2008 година (цените на бакарот за 48,2%, а на никелот за 60,6%).

Графикон 11

Цени на металите

(во САД-долари/метрички тони)

Извор: Блумберг.

5. МОНЕТАРНИ АГРЕГАТИ

Во април 2009 година, **примарните пари**⁵ забележаа годишна стапка на раст од 1,8% (6,4% во претходниот месец), што во целост се должи на годишниот пораст на вкупните ликвидни средства на банките⁶ (за 10,1%), при забележан пад на готовите пари во оптек⁷ од 6,1%. На месечна основа, состојбата на примарните пари беше речиси непроменета, одразувајќи ги дивергентните движења кај двете компоненти (месечен пораст на готовите пари во оптек од 0,7% и намалување на вкупните ликвидни средства на банките од 0,5%, на месечна основа).

Анализирано од аспект на **тековите на креирање и повлекување ликвидност**, доминантен ефект во насока на повлекување примарни пари во април имаа девизните трансакции на НБРМ, имајќи предвид дека НБРМ повторно оствари нето-продажба на девизни средства на девизниот пазар, иако во значително помал обем (за 60%) во

⁴ Извор: РГЕ Монитор.

⁵ Ги вклучува готовите пари во оптек (вклучително и готовината во благајна на банките), задолжителната резерва во денари и во девизи и вишокот ликвидни средства над обврската за задолжителна резерва (во денари). Без девизната задолжителна резерва, примарните пари во април 2009 година се пониски за 5,6%, на годишна основа.

⁶ Се однесува на сметките на банките кај НБРМ, коишто вклучуваат задолжителна резерва во денари и во девизи, како и вишокот ликвидни средства, што банките го држат над обврската за задолжителна резерва (во денари).

⁷ Ја вклучува и готовината во благајна на банките.

споредба со претходниот месец. Придонес во оваа насока имаа и монетарните инструменти. Имено, со извршеното зголемување на референтната каматна стапка на НБРМ⁸ се поттикна повисока побарувачка за благајнички записи од страна на банките (за 42,2% во просек, во однос на претходниот месец), при што, преку овој монетарен инструмент беа стерилизирани вкупно 2.929 милиони денари. Повлечената ликвидност врз овие основи беше речиси во целост надополнета преку нето-позицијата на државата кај НБРМ, со што депозитите на државата кај НБРМ претставуваа главен извор на финансирање на буџетскиот дефицит.

На збирна основа (јануари-април 2009 година), девизните трансакции на НБРМ делуваа во насока на повлекување примарни пари. Околу 69% од вака повлечената ликвидност беше надополнета преку монетарните инструменти и нето-позицијата на државата кај НБРМ, но сепак е забележано намалување на примарните пари на збирна основа.

По минатомесечниот пад (од 1%, на месечна основа), во април 2009 година, **вкупниот депозитен потенцијал на банките (со вклучени депозитни пари)**⁹ оствари пораст на месечна основа од 1.924 милиони денари, или за 1,1%. Во април, депозитите на домаќинствата¹⁰ (со вклучени депозитни пари) беа повисоки за 2,3% (0,1% во претходниот месец), што е највисока стапка на месечен раст од октомври 2008 година. Ваквите движења се објаснуваат и со остварените дополнителни приливи на домаќинствата врз основа на исплатата на редовната рата од обврзницата за старо девизно штедење. Иако новото штедење на домаќинствата, повторно, речиси во целост беше деноминирано во странска валута, сепак позначителна трансформација на денарските во девизни депозити не е забележана, што се потврдува со остварената позитивна месечна промена кај денарските депозити од 0,2%. Имајќи ги предвид остварувањата од претходните пет месеци, кога за денарските депозити на домаќинствата беше карактеристичен тренд на постојано намалување на месечна основа (којшто својата кулминација ја достигна во март 2009 година со остварена негативна стапка на месечна промена од 6,6%), ваквите поместувања може да укажат на постепено стабилизирање на очекувањата на приватните субјекти. Вкупните депозити на претпријатијата (со вклучени депозитни пари) повторно остварија намалување на месечна основа, иако во помал обем во споредба со претходниот месец (0,9%, наспроти 2,7% во март 2009 година).

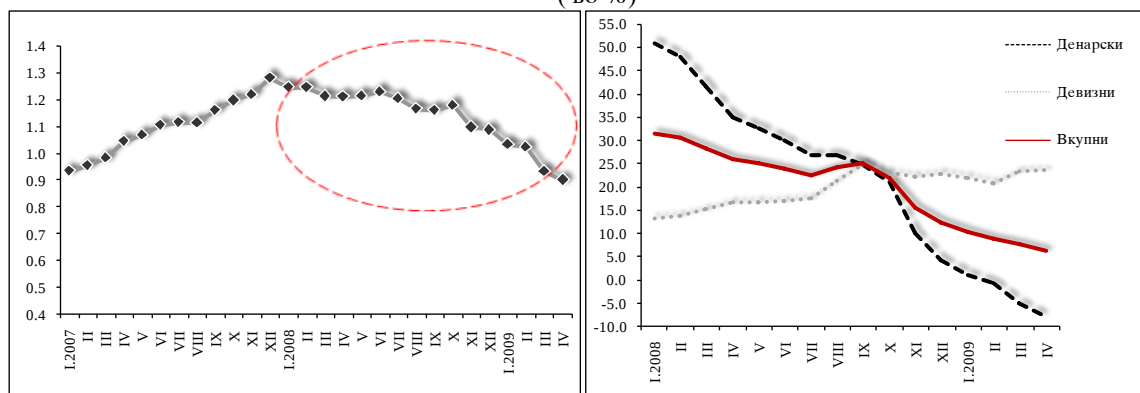
⁸ На 26.03.2009 година, НБРМ ја зголеми каматната стапка на благајничките записи на НБРМ од 7% на 9%, при што повисоката каматна стапка започна да се применува од првата аукција одржана во април 2009 година.

⁹ Почнувајќи од јануари 2009 година, депозитите вклучуваат и пресметана камата.

¹⁰ Се однесува на физичките лица и самостојните вршители на дејност со личен труд.

Графикон 12

Сооднос денарски - девизни депозити Годишни стапки на раст на вкупните депозити
(во %)

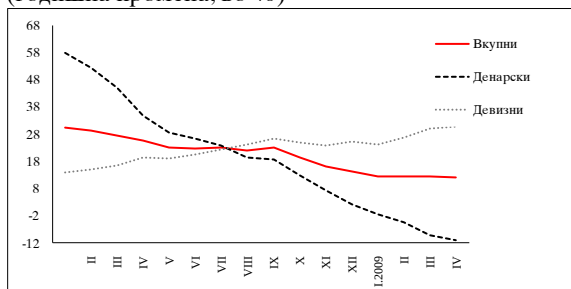

Извор: Народна банка на Република Македонија.

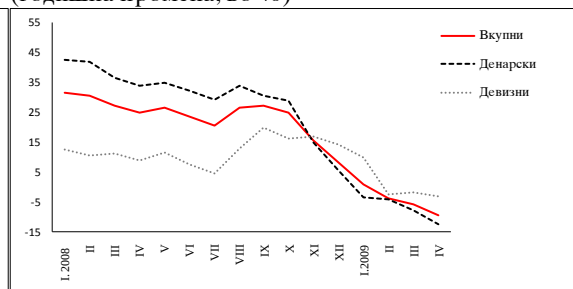
На годишна основа (април 2009 година / април 2008 година), вкупните депозити кај банките (со депозитни пари) се повисоки за 6,3% (7,7% во претходниот месец), како одраз на годишниот пораст на девизните депозити од 23,6% (23,2% во март 2009 година). Денарските депозити продолжија да опаѓаат на годишна основа со засилена динамика, при што во април 2009 година во однос на истиот месец од претходната година беа пониски за 8% (наспроти 5,1%, колку што изнесуваше годишното намалување во март 2009 година). Од аспект на секторската структура, годишната стапка на раст на депозитите на домаќинствата изнесуваше 12,4% во април 2009 година (12,6% во претходниот месец), при забележан годишен пад на депозитите на претпријатијата (приватни и јавни)¹¹ од 9,5% (наспроти забележаното годишно намалување од 5,7% во март 2009 година).

Графикон 13

Депозити на домаќинствата
(годишна промена, во %)

Депозити на претпријатијата
(годишна промена, во %)

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Остварувањата кај вкупните депозити соодветно се одразија врз динамиката на **најшироката парична маса M4¹²**, којашто во април 2009 година е повисока за 5,1% на годишна основа (наспроти 6,6% во претходниот месец). До крајот на вториот квартал, согласно со очекувањата за исплатата на дивидендата на една голема компанија кон државата, е проектирано дополнително забавување на монетарниот раст до 2,4% во јуни 2009 година.

¹¹ Депозитите на претпријатијата од приватниот сектор на годишна основа се пониски за 15,4%.

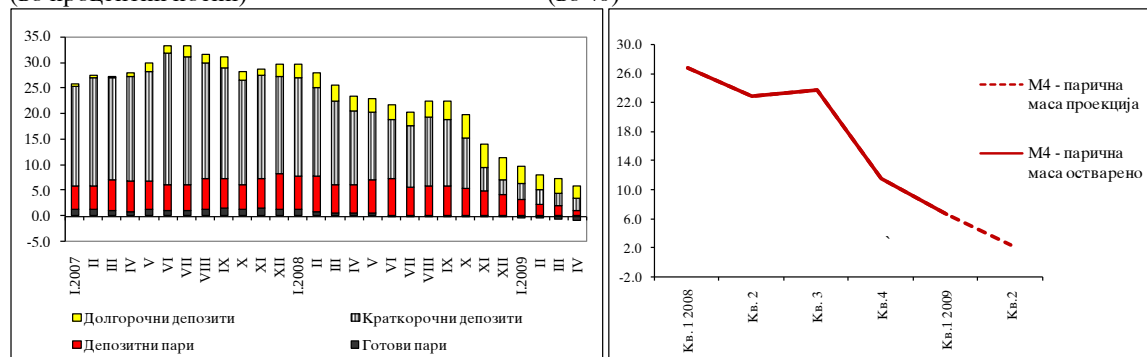
¹² Анализата се однесува на паричната маса M4 со вклучена пресметана камата.

Графикон 14

Парична маса M4

Придонес во годишниот пораст
(во процентни поени)

Годишни стапки на раст
(во %)

Извор: Народна банка на Република Македонија.

6. КРЕДИТИ НА БАНКИТЕ

Во април 2009 година **вкупните кредити на банките кај приватниот сектор** забележаа месечен пораст од 460 милиони денари, или за 0,3% што претставува умерено забавување на динамиката во споредба со претходниот месец (кога кредитниот раст изнесуваше 0,5%). Анализирани од валутен аспект, поголем дел (55,7%) од порастот на вкупните кредити е предизвикан од зголеменото денарско кредитирање¹³ коешто оствари месечен пораст од 0,2%, додека кредитите одобрени во странска валута се зголемија за 0,5% на месечна основа. Во рамки на денарските кредити, посилен месечен пораст се забележува кај денарските кредити со девизна клаузула, коишто пораснаа за 6,3% (1,7% во март), при забележан пад на денарските кредити без валутна клаузула за 4,7% на месечна основа (наспроти поумерениот пад од 0,5% во март). Ваквите движења укажуваат на речиси преполовен придонес на денарските кредити во месечниот пораст на вкупните кредити, во споредба со нивниот придонес во претходниот месец, каде што во услови на речиси непроменети девизни кредити, месечниот пораст на вкупните кредити во целост се должеше на денарската компонента. Од аспект на рочноста¹⁴, месечен пораст забележаа краткорочните кредити (1,6%, наспроти 0,1% во март 2009 година), при забележан пад на долгорочните кредити од 0,7% на месечна основа. Според секторската распределба, 86,9% од порастот на вкупните кредити во април 2009 година е резултат на зголеменото кредитирање на корпоративниот сектор, коешто се зголеми за 0,4% на месечна основа, за разлика од умерениот пораст на кредитирањето на домаќинствата¹⁵ (од 0,1%).

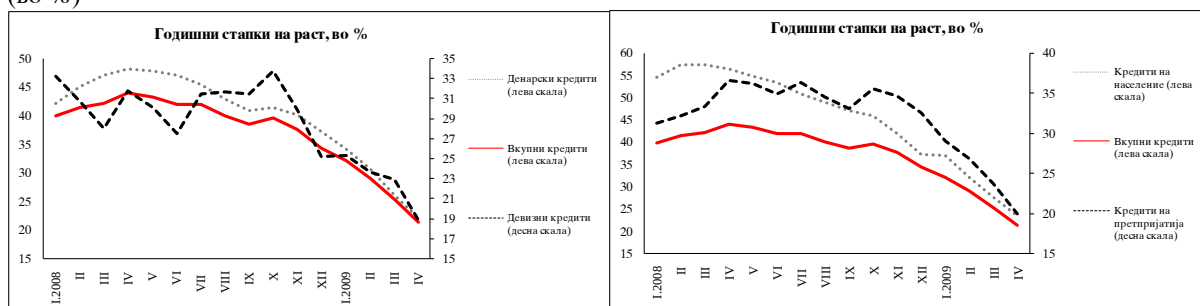
¹³ Ги вклучува денарските кредити со девизна клаузула.

¹⁴ Рочната анализа не ги опфаќа сомнителните и спорни побарувања и пресметаната камата.

¹⁵ Се однесува на физичките лица и самостојните вршители на дејност со личен труд.

Графикон 15

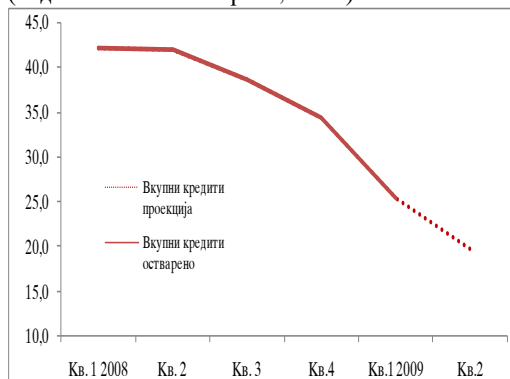
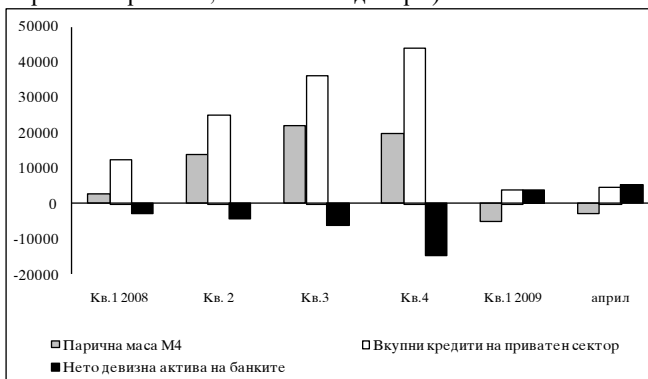
Годишни стапки на раст на кредитите на приватниот сектор според валутната и секторската структура
(во %)

Годишната динамика на кредитниот раст укажува на натамошно забавување на кредитната активност на банкарскиот сектор. Така, во април 2009 година кредитирањето на домашната економија е повисоко за 21,4% (април 2009 /април 2008 година), наспроти 25,3% во март 2009 година. Постојано забавување на кредитниот раст е карактеристично и кај денарските и кај кредитите одобрени во странска валута, коишто во април 2009 година се зголемија за 22,1% и 18,9%, соодветно (26,1% и 22,9% соодветно во март). Притоа, придонесот на денарските кредити во годишниот пораст на вкупните кредити се задржа на речиси истото ниво како претходниот месец (79,8%), со што и понатаму претставуваат доминантна компонента на растот на вкупните кредити. Од рочен аспект¹⁶, кредитните пласмани на долг рок растеа со позабавена динамика во однос на краткорочните кредити и остварија пораст од 18,9% (наспроти 24,2% во март), при истовремен пораст на краткорочните кредити за 22,8% (26,2% во март). Притоа, најголем дел од порастот на вкупните кредити и понатаму се должи на долгорочното кредитирање, чијшто придонес во април 2009 година изнесуваше 54,1%. Од секторски аспект, посилно забавување на годишната стапка на раст е забележано кај кредитите на домаќинствата коишто се зголемија за 23,4%, наспроти 27,6% во март. Корпоративните кредити растеа со годишна стапка на раст од 20%, наспроти 23,8% во март 2009 година, додека нивниот придонес во порастот на вкупното кредитирање се задржа на речиси истото ниво како во март (од 56,1%). Според проекцијата за вториот квартал на 2009 година, се очекува кредитниот раст и понатаму да забавува, сведувајќи се на 19,8% во јуни.

¹⁶ Рочната анализа не ги опфаќа сомнителните и спорни побарувања и пресметаната камата.

Графикон 16

Кредити на приватниот сектор
(годишни стапки на раст, во %)Извори на финансирање
(квартални промени, во милиони денари)*

*Остварувањата за одделните квартали на 2008 година се збирни промени во однос на крајот на 2007 година, додека остварувањата за првиот квартал и април 2009 година се збирни промени во однос на крајот на 2008 година.

Извор: Народна банка на Република Македонија.

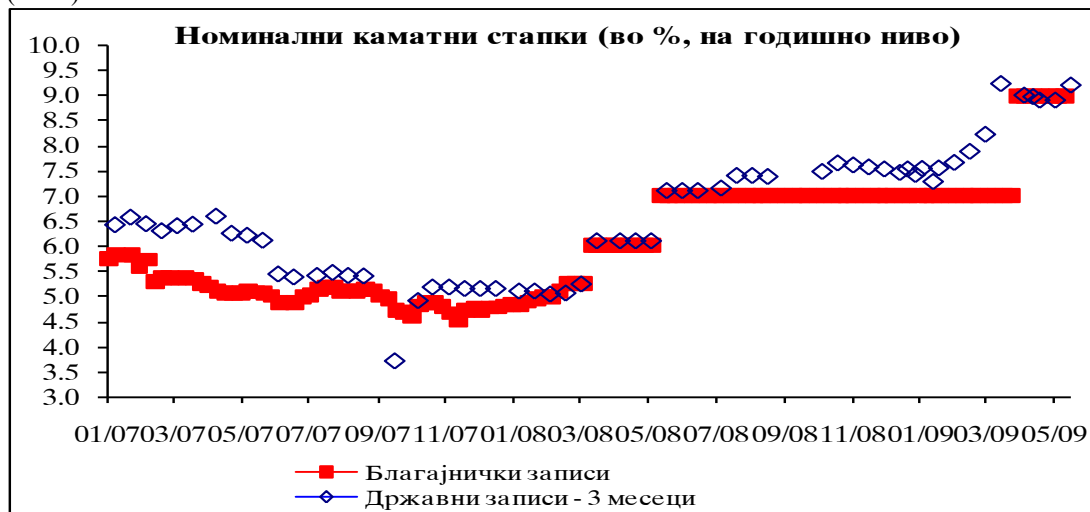
Состојбата на **нето девизната актива на банките** во април 2009 година достигна ниво од 5.421 милион денари, што упатува на посилен пораст, во споредба со претходните неколку месеци. Така, во однос на претходниот месец, нето девизната актива на банките е поголема за 1.719 милиони денари, или за 46,4%, во услови на посилен раст на девизните средства (од 2.162 милиони денари, или 7,9%) во однос на девизните обврски (443 милиони денари, или 1,9%). Во однос на крајот на 2008 година, нето девизната актива е повисока за 5.394 милиони денари (или за 201 пат).

7. КАМАТНИ СТАПКИ И ДЕВИЗЕН КУРС

На последните три **аукции на благајнички записи** (на 06.05.2009 година, на 13.05.2009 година и на 20.05.2009 година), при тендер со износи и фиксна каматна стапка од 9%, беше креирана ликвидност од 1,755 милиони денари. Со состојба на 30.04.2009 година, бруто девизните резерви изнесуваат 1.203,8 милиони евра и во однос на крајот на 2008 година се пониски за 291,1 милион евра.

Во рамки на анализираниот период, се одржаа две **аукции на тримесечни државни записи** (на 05.05.2009 година и на 19.05.2009 година) со тендер со каматни стапки, при што во услови на поголема понуда од побарувачката, беше остварена каматна стапка од 8,9% и 9,2%. Воедно, на 05.05.2009 година, се одржа **аукција на шестмесечни државни записи** при што во услови на поголема понуда од побарувачката, беше остварена каматна стапка од 8,8% (наспроти 9,1% на последната аукција). **Просечната меѓубанкарска каматна стапка** во билатералните тргувања на банките (до еден ден) во периодот 01-20.05.2009 година изнесуваше 6,29% во просек (6,48% во април 2009 година). Во периодот од 01.05.2009 до 21.05.2009 година, просечната меѓубанкарска каматна стапка за продавање депозити, **СКИБОР**, изнесуваше 6,23% (преку ноќ), 7,27% (една недела), 9,07% (еден месец) и 9,49% (три месеци), при што забележа умерено зголемување во однос на претходниот месец. Воедно, просечната меѓубанкарска каматна стапка, **МКДОНИА**, во анализираниот период изнесуваше 6,27% (наспроти 6,34% во април 2009 година).

Графикон 17
Каматни стапки
(во %)

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Во доменот на **каматната политика на банките**, во март 2009 година просечната пондерирана каматна стапка на денарските кредити и просечната пондерирана каматна стапка на денарските депозити изнесуваа 9,9% и 6,6%, соодветно, наспроти 9,7% и 6,8%, соодветно во претходниот месец. Во рамките на секторот **население** кај активните каматни стапки без валутна клаузула е забележано умерено месечно зголемување кај краткорочните кредити, и тоа за 0,2 процентни поена. Воедно, кај кредитите со валутна клаузула, е забележано намалување кај краткорочните и долгорочните кредити за 0,1 и 0,2 процентни поена, соодветно. Од аспект на пасивните каматни стапки, е забележано месечно намалување од 0,2 процентни поена кај депозитите по видување без валутна клаузула. Кај секторот **претпријатија**, во рамките на активните каматни стапки, е забележано месечно зголемување од 0,3 процентни поени кај каматната стапка на долгорочните кредити без валутна клаузула. Воедно, кај каматните стапки со валутна клаузула, е забележан пораст од 0,4 и 0,3 процентни поени кај краткорочните и долгорочните кредити, соодветно. Кај пасивните каматни стапки позначајна промена е забележана кај краткорочните орочени депозити со валутна клаузула на претпријатијата, и тоа пад од 0,4 процентни поени (вакви депозити кај неколку банки за првпат се јавуваат), при што со оглед на зголемените износи на овие депозити, оваа категорија е главен двигател на падот на агеграираната денарска пасивна стапка. **Во рамки на девизните каматни стапки**, каматната стапка на девизните кредити се зголеми за 0,4 процентни поени и изнесува 7,4%, додека каматната стапка на девизните депозити се задржа на истото ниво од претходниот месец и изнесува 3,2%.

Каматната стапка на **денарските новоодобрените кредити** се зголеми за 0,3 процентни поени и изнесува 9,7%, додека кај каматната стапка на **денарските новопримени депозити** е забележан пад од 0,2 процентни поена и изнесува 4,6%. Кај каматната стапка на **девизните новоодобрените кредити** во март е забележано намалување од 0,9 процентни поени, при што изнесува 7%, додека каматната стапка на **девизните новопримени депозити** се зголеми за 0,3 процентни поени и изнесува 1,9%.

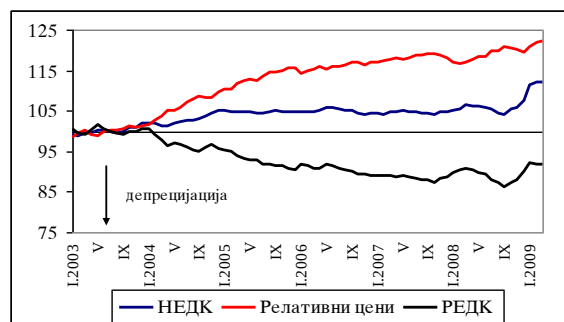
При анализата на **денарските каматни стапки по групи банки**, кај активните денарски каматни стапки е забележано зголемување од 0,2 процентни поена кај групата

големи банки, при што каматната стапка изнесува 9,2%, додека каматните стапки кај средните и малите банки се задржаа на истото ниво како и во претходниот месец од 11,2% и 10,5%, соодветно. Кај пасивната каматна стапка е забележано намалување кај сите групи банки, и тоа за 0,1, 0,4 и 0,3 процентни поени кај каматните стапки на големите, средните и малите банки, соодветно, при што се сведоа на ниво од 6,8%, 6,2% и 5,9. Кај **девизните каматни стапки** кај групата големи банки е забележан пораст од 0,5 процентни поени и изнесуваат 7,1%, кај средните банки - намалување за 0,1 процентен поен, при што изнесуваат 8%, додека каматната стапка кај малите банки се задржа на истото ниво како во претходниот период од 9%. Кај големите банки не е забележана месечна промена во пасивните девизни каматни стапки, коишто го задржаа нивото од 3,2%, додека кај средните и малите банки е забележано зголемување од 0,1 процентен поен, при што тие изнесуваат 3,4% и 1,9%.

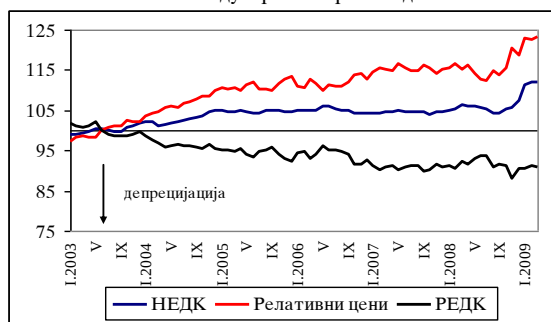
Графикон 18

Индекс на НЕДК, релативни цени и РЕДК на денарот*

дефлатор: индекс на трошоците на живот

дефлатор: индекс на цените на производителите на индустриски производи

*Ознаката за депрецијација е за РЕДК и НЕДК. Кај релативните цени, нагорниот тренд е во прилог на депрецијација на РЕДК (и обратно).

Извор: НБРМ, ММФ-МФС за декември 2008 година и ДЗС на Република Македонија.

За оние земји за кои нема расположливи податоци од МФС, податоците се земени од интернет-страниците на соодветните централни банки, заводи за статистика и од Еуростат.

Во март 2009 година, **реалниот ефективен девизен курс на денарот (РЕДК)** пресметан според индексот на трошоците на живот забележа засилена месечна депрецијација од 0,3%, наспроти 0,1% во претходниот месец. Ваквата динамика, во услови на месечна апрецијација на НЕДК од 0,1%, е резултат на побрзиот месечен пораст на странските од домашните цени. Од друга страна, на годишна и збирна основа, РЕДК според истиот дефлатор бележи апрецијација, но со забавен тренд. Така, годишната и збирната апрецијација од 0,8% и 1,6%, соодветно, произлегуваат од апрецијацијата на НЕДК на денарот од 5,4% и 5,8% на годишна и збирна основа, соодветно, делумно неутрализирана од поголемиот пораст на странските од домашните цени. Во март 2009 година, РЕДК на денарот дефлациониран со индексот на цените на производителите на индустриски производи, исто така, забележа месечна депрецијација од 0,4%, како резултат на падот на домашниот индекс на цени при истовремен месечен пораст на странските цени. Подобра конкурентност е забележана и на годишна и збирна основа, односно депрецијација од 1,6% и 0,4%, соодветно, при што апрецијацијата на НЕДК на денарот беше надмината со порастот на релативните цени (поголем пад на домашните цени во однос на странските).

СТАТИСТИЧКИ ПРИЛОГ

Табела 1
Инфлација и нејзините компоненти

Трошоци на живот	промена во %			придонес во процентни поени		
	IV.2009	IV.2009	I-IV.2009	IV.2009	IV.2009	I-IV.2009
	III.2009	IV.2008	I-IV.2008	III.2009	IV.2008	I-IV.2008
Вкупно	-0.2	-0.5	0.6	-0.2	-0.5	0.6
Исхрана	-0.5	-1.2	0.3	-0.2	-0.5	0.1
Производи од жито	-2.5	2.7	4.9	-0.2	0.2	0.4
Свеж и преработен зеленчук	2.0	-1.0	-5.3	0.1	-0.1	-0.3
Свежо и преработено овошје	2.7	-17.8	-12.0	0.1	-0.6	-0.4
Свежо и преработено месо	1.3	10.0	9.2	0.1	0.8	0.7
Свежа и преработена риба	0.2	15.1	15.0	0.0	0.1	0.1
Свежо и преработено млеко	-4.2	-8.4	-2.5	-0.3	-0.5	-0.2
Свежи јајца	-0.8	6.7	10.0	0.0	0.1	0.1
Маснотии	-2.6	-26.2	-20.8	-0.1	-0.7	-0.5
Тутун и пијалаци	0.0	4.1	4.4	0.0	0.2	0.2
Облека и обувки	-0.7	0.0	1.2	-0.1	0.0	0.1
Домување	0.0	6.8	7.2	0.0	1.0	1.1
Стан (станарина, вода, услуги)	0.4	2.6	3.5	0.0	0.1	0.1
Огрев и осветление	-0.1	9.6	9.8	0.0	0.8	0.9
Греење и услуги	-0.3	3.4	4.0	0.0	0.1	0.1
Електрична енергија и осветлување	0.0	13.1	13.1	0.0	0.7	0.7
Хигиена и здравје	0.2	2.3	2.2	0.0	0.2	0.2
Култура и разонода	0.4	-2.7	-2.0	0.0	-0.1	-0.1
Сообраќајни средства и услуги	0.4	-9.7	-9.3	0.1	-1.3	-1.3
Течни горива и масла	3.4	-24.9	-26.3	0.1	-1.0	-1.1
Сообраќајни и птт услуги	-0.3	-0.2	0.6	0.0	0.0	0.0
Ресторани и хотели	0.3	3.8	4.8	0.0	0.2	0.3
Останати услуги неспомнати на друго место	-0.5	-8.2	-7.5	0.0	0.0	0.0

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија

Табела 2
Базична инфлација, продуктивност и плати

(годишни промени, %)	2007	2008	2007				2008				2009	Последни месеци		
			Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	фев 09	мар 09	апр 09
Инфлација (CPI)	2.3	8.3	0.7	1.1	2.4	4.9	9.5	9.9	8.4	5.5	1.0	0.7	0.2	-0.5
Базична инфлација (без храна и енергија)	0.6	2.6	-0.2	0.5	1.1	1.2	2.9	2.8	2.5	2.2	1.5	1.3	1.0	0.5
Регулирани цени	3.3	9.3	4.2	3.0	2.0	4.1	7.4	9.2	12.5	8.3	-1.6	-1.0	-1.7	-1.2
Цени на производители на индустриски п-ди	2.5	10.3	1.0	1.2	1.6	4.1	10.5	13.6	15.1	2.1	-6.2	-5.1	-7.6	-
Продуктивност	2.3	1.8	2.3	0.7	1.2	4.9	1.7	3.6	2.1	-0.1	-	-	-	-
Номинална нето-плата	7.9	10.4	5.7	6.4	7.5	11.8	10.5	9.9	10.7	10.3	-	28.9*	-	-
Реална нето-плата	5.5	1.9	5.0	5.3	5.0	6.6	0.9	0.0	2.1	4.5	-	28.0	-	-

*Високиот раст на нето-платата е резултат на примената на концептот за бруто-плати од јануари 2009 година, кога настана структурни промени со вклучување на надоместоците за храна и превоз во платите.

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија и НБРМ.

Табела 3
Индустриско производство и останати дејности од економијата

(годишни промени, %)	2007	2008	2007				2008				2009	Најнови податоци		
			Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Јан-09	Фев-09	Мар-09
Бруто домашен производ	5.9	5.0	6.1	4.8	5.2	7.3	5.6	6.7	5.8	2.1	-	-	-	-
Индустриско производство	3.7	5.5	11.6	-2.8	1.1	6.2	5.8	12.0	13.0	-7.7	-10.8	-16.7	-11.3	-4.8
Градежништво	7.6	25.6	9.4	-18.6	18.0	23.3	29.1	55.7	-2.0	31.5	-	-28.1	35.8	-
Трговија	23.1	10.5	25.1	17.2	21.2	28.6	19.1	19.8	12.4	-0.5	-	-0.5	0.2	-
Телекомуникации	15.6	8.9	11.1	17.1	15.9	18.1	12.1	7.4	10.1	6.4	-	6.4	2.9	-

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

Табела 4
Селектирани дејности од индустријата

Селектирани индустриски дејности (годишни промени, %)	2006	2007	2008	2008				2009	Март 2009	
				Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4		промена, %	придонос, п.п.
Вадење руди и камен	28.0	9.8	0.4	11.9	13.6	3.4	11.2	-12.6	8.7	0.4
Производство на прехранбени производи и пијалаци	0.1	7.7	1.2	5.3	6.0	6.1	11.9	-2.5	-4.1	-0.6
Производство на тутунски производи	5.5	-0.8	0.1	13.8	15.4	1.0	-18.1	-2.1	66.4	2.0
Производство на предмети за облека	-3.7	-14.5	-2.0	-16.5	-22.7	-23.4	-18.8	-23.7	-28.3	-2.4
Печатење	-17.9	-12.2	1.6	7.8	72.2	68.4	85.3	2,6 пати	2,2 пати	4.2
Производство на деривати на нафта	12.3	-2.4	0.1	3.3	50.9	1.1	-30.9	9.2	15.4	0.8
Производство на други неметални минерали	14.0	3.8	-0.3	-10.9	-3.2	-9.9	15.0	-17.0	-2.5	-0.2
Производство на основни метали	11.8	34.3	-1.0	9.5	15.7	-3.3	-45.7	-61.6	-53.8	-8.3
Производство на метални производи во металопреработувачката фаза, освен машини и уреди	5.7	45.6	2.6	29.7	11.8	3 пати	-22.0	35.0	40.8	1.5
Производство на електрични машини и апарати	3.7	-24.4	0.6	45.6	64.9	32.4	-10.6	1.0	0.9	0.0
Производство на други сообраќајни средства	-6.9	33.4	-0.3	9.8	143.1	-47.9	-70.6	-60.5	-46.6	-0.7
Рециклажа	12.8	-35.6	0.5	105.6	262.2	12.5 пати	-34.9	-74.2	-70.3	-0.7
Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и топла вода	-0.6	-9.5	-0.3	-0.8	1.9	1.9	-12.2	-1.6	7.0	0.8

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

Табела 5
Биланс на плаќања^{1,3}
(во милиони евра)

	2008												2008				2009			
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Ka.1	Ka.2	Ka.3	Ka.4	2009	I	II	2009
I. Тековна сметка	-38.3	-71.1	-71.7	-62.0	-47.2	-101.0	-34.3	-14.4	-18.3	-93.8	-188.4	-118.8	-173.0	-218.1	-67.0	-401.0	-851.2	-1125	-953	-207.8
СТОКИ, нето	-115.1	-131.3	-124.6	-139.9	-140.6	-179.9	-164.4	-142.2	-109.6	-175.9	-161.2	-152.0	-371.0	-460.3	-416.2	-489.1	-1,736.7	-1422	-1511	-293.8
Извоз, f.o.b	181.7	214.9	214.9	228.0	259.3	248.5	274.9	227.6	242.7	228.8	190.9	171.9	611.6	735.8	745.2	591.6	2,684.2	1137	136.6	250.3
Увоз, f.o.b/2	-296.8	-346.2	-339.5	-367.9	-399.9	-428.3	-439.3	-369.8	-352.3	-404.8	-352.1	-323.9	-982.6	-1,196.1	-1,161.4	-1,080.7	-4,420.9	-255.9	-287.8	-543.7
УСЛУГИ, нето	8.7	-5.6	-3.9	-2.7	-0.9	-5.3	4.4	11.1	12.8	-6.3	1.7	-14.0	-0.8	-8.9	28.3	-18.7	0.0	-1.8	3.1	1.3
ДОХОД, нето /5	16.0	6.8	0.3	5.6	3.8	-9.4	5.9	2.9	-23.1	-0.8	-98.6	-2.9	23.2	0.0	-14.3	-102.3	-93.4	-10.6	-6.2	-16.8
од кој: камата, нето	0.7	-1.8	-4.7	-3.2	-1.8	-6.8	-4.3	-2.2	-3.7	-5.8	-3.5	-9.2	-5.8	-11.7	-10.2	-18.5	-46.2	-8.3	-5.4	-13.7
ТЕКОВНИ ТРАНСФЕРИ, нето	60.1	58.9	56.5	74.9	90.5	93.6	119.9	113.8	101.5	89.2	69.8	50.1	175.5	259.1	335.2	209.1	978.9	42.1	58.9	101.0
Официјални	0.5	4.4	2.7	4.1	6.6	10.8	5.1	3.4	2.3	2.0	2.0	3.8	7.7	21.5	10.9	7.9	47.9	3.0	1.5	4.5
Приватни	59.6	54.5	53.8	70.8	83.9	82.8	114.8	110.3	99.2	87.2	67.8	46.3	167.9	237.6	324.3	201.3	931.0	39.2	57.4	96.5
II. Капитална и финансиска сметка	34.8	72.3	77.7	64.4	49.5	105.6	38.1	5.7	14.0	88.2	184.7	117.6	184.9	219.5	57.8	390.5	852.6	100.3	92.6	192.9
КАПИТАЛНА СМЕТКА, нето	-0.3	-0.3	-0.4	0.9	0.3	-3.8	0.2	0.1	-0.9	-0.4	-0.5	-7.6	-1.0	-2.7	-0.6	-8.5	-12.8	0.1	0.4	0.4
Капитални трансфери, нето	-0.3	-0.3	-0.4	0.9	0.3	-0.1	0.2	0.1	-0.9	-0.4	-0.5	-0.1	-1.0	1.0	-0.6	-1.0	-1.6	0.1	0.4	0.4
Официјални	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Други	-0.3	-0.3	-0.4	0.9	0.3	-0.1	0.2	0.1	-0.9	-0.4	-0.5	-0.1	-1.0	1.0	-0.6	-1.0	-1.6	0.1	0.4	0.4
Стекнување/располагање со	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-3.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-7.5	0.0	-3.7	0.0	-7.5	-11.2	0.0	0.0	0.0
ФИНАНСИСКА СМЕТКА, нето	35.2	72.6	78.1	63.5	49.2	109.5	37.9	5.6	14.9	88.6	185.2	125.2	185.9	222.2	58.4	399.0	865.5	100.2	92.3	192.5
Директни инвестиции, нето	39.2	65.2	25.6	24.2	60.3	43.9	21.6	47.5	20.8	19.8	18.6	35.2	130.0	128.4	90.0	73.6	422.0	25.3	28.4	53.7
Портуфолно инвестиции, нето	-0.9	-3.4	-3.9	-4.4	-4.2	-2.6	3.1	-6.2	-4.7	-15.1	-3.9	-4.5	-8.3	-11.2	-7.7	-23.4	-50.6	-4.7	-3.7	-8.3
Други инвестиции, нето	-9.6	22.7	43.0	24.5	6.1	97.8	27.2	4.2	72.5	70.0	65.4	18.6	56.1	128.5	103.8	154.1	442.4	-8.1	30.8	22.7
Трусови кредити, нето	-8.6	0.7	-6.7	25.5	-1.6	39.2	8.5	7.7	-28.6	9.0	4.6	-25.2	-14.6	63.1	-12.4	-11.5	24.6	3.7	28.3	30.1
Заеми, нето	-3.8	0.4	1.8	3.7	5.6	38.7	10.2	0.2	49.2	3.0	68.7	-5.4	-1.5	47.9	59.7	66.4	172.4	-11.3	-2.7	-14.0
Валутни и депозити, нето	-4.0	19.7	45.1	-8.3	0.0	16.0	7.0	-4.9	49.8	56.4	-10.6	41.1	60.8	7.7	52.0	86.9	207.5	-3.8	4.2	0.5
од кои: монетарна власт, нето	7.4	0.1	3.2	-0.2	6.1	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.1	-0.6	0.1	10.7	5.9	0.0	-0.5	16.0	-4.0	-0.3	-4.3
комерцијални банки, нето	-9.4	19.4	37.2	-8.3	-1.8	19.4	2.7	-12.9	51.1	103.6	5.6	28.0	47.2	9.2	41.0	137.2	234.6	-9.8	-3.5	-13.2
останати сектори, нето	-1.9	0.1	4.7	0.2	-4.2	-3.4	4.3	8.0	-1.3	-47.0	-15.7	13.0	2.9	-7.4	11.0	-49.7	-43.2	10.0	8.0	18.0
Други, нето	6.8	1.9	2.7	3.7	2.1	3.9	1.3	1.1	2.1	1.5	2.7	6.1	11.4	9.7	4.5	12.3	379.9	3.2	2.9	6.1
Бруто официјални резерви, (- = зголемување) /4	6.5	-11.9	13.4	19.2	-13.0	-29.7	-14.0	-39.9	-73.7	13.8	105.1	75.9	8.0	-23.5	-127.6	194.8	51.6	87.7	36.7	124.4
III. Грешки и пропусти	-4.6	-1.2	-6.0	-2.4	-2.3	-4.6	-3.8	8.7	4.3	5.6	3.7	1.1	-11.8	-9.3	9.2	10.5	-1.5	12.2	2.7	14.9

1/ Претходни податоци.

2/ Увозот е прикажан на ф.о.б. паритет согласно V издание на прирачникот за платен биланс од ММФ.

Пресметката на п.л.ф. - ф.о.б. факторот како процент од увозот п.л.ф. изнесува 4.14%.

За 2006, 2007 и 2008 година направено е и временско прилагодување за увозот на електрична енергија.

3/ Промени во методологијата: Податоците за платинот биланс за 2008 год. вклучуваат проценки на вредностите на одредени елементи во ставките директни инвестиции и доход - врз основа на податоците од новиот извор на податоци (годишен прашалник за странски вложувања ДИ-22) расположили заклучно со 2007 година

4/ Без монетарно хзито и курсни разлики

5/ Од почетокот на 2008 година во податокот за доход е вклучен и износот на пресметана камата на странски должнички хартии од вредност.

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 6
Надворешнотрговска размена

	III.2009	I-III.2009	III.2009		III.2009		I-III.2009	
			II.2009		III.2008		I-III.2008	
	износ		износ	%	износ	%	износ	%
Вкупна размена	460.4	1,278.9	23.0	5.3	-126.0	-21.5	-387.5	-23.3
Извоз	150.3	401.2	13.4	9.8	-64.7	-30.1	-211.1	-34.5
Увоз	310.1	877.7	9.7	3.2	-61.4	-16.5	-176.4	-16.7
Салдо	-159.8	-476.5	3.7	-2.3	-3.3	2.1	-34.6	7.8

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

Табела 7
Монетарни движења, април 2009 година

	30.04.2008	31.01.2009	28.02.2009	31.03.2009	30.04.2009	месечна промена (30.04.2009/ 31.03.2009)		годишна промена (30.04.2009/ 30.04.2008)
	остварено	остварено	остварено	остварено	остварено	во мил.ден	во %	во %
<i>во милиони денари</i>								
Парична маса М4	183,125	192,681	192,775	190,377	192,479	2,102	1.1	5.1
Готови пари во оптек ¹	16,317	15,915	15,341	14,646	14,760	114	0.8	-9.5
Денарски депозити ²	92,493	91,330	91,239	86,435	85,885	-550	-0.6	-7.1
Девизни депозити	74,315	85,435	86,195	89,296	91,834	2,538	2.8	23.6
Вкупни депозити	166,808	176,766	177,434	175,731	177,719	1,988	1.1	6.5
Примарни пари	36,074	38,835	39,034	36,713	36,735	22	0.1	1.8

¹ Се однесува на готови пари во оптек, без готовина во благајна на банките.

² Вклучува депозитни пари и депозитни пари на останати финансиски институции кај НБРМ

	30.04.2008	31.01.2009	28.02.2009	31.03.2009	30.04.2009	месечна промена (30.04.2009/ 31.03.2009)		годишна промена (30.04.2009/ 30.04.2008)
	остварено	остварено	остварено	остварено	остварено	во мил.ден	во %	во %
<i>во милиони денари</i>								
Кредити на приватен сектор	145,635	173,300	175,397	176,298	176,758	460	0.3	21.4
Во денари	112,318	133,924	135,992	136,900	137,156	256	0.2	22.1
Во странска валута	33,317	39,376	39,405	39,398	39,602	204	0.5	18.9
Нето девизна актива на банките	12,404	1,029	1,177	3702	5421	1,719	46.4	-56.3

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 8
Монетарни агрегати
(во %)

по %	период во однос на претходен период									годишна промена										
	2007				2008				2009		2007				2008				2009	
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Април	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Април
M0	-6.1	8.4	2.1	15.6	-8.8	13.5	-0.02	4.4	-10.2	0.1	18.8	18.0	18.7	20.2	16.6	22.2	19.6	8.0	6.4	1.8
M1	-1.1	6.2	8.1	15.0	-5.9	11.2	1.50	7.8	-13.5	0.1	22.8	20.0	24.5	30.7	24.3	30.2	22.2	14.5	5.2	1.2
M4	4.8	9.7	3.8	8.4	1.6	6.3	4.3	-1.2	-2.6	1.1	26.4	32.6	30.3	29.3	25.3	21.4	22.0	11.2	6.6	5.1
M4-денарски дел	5.3	14.1	6.0	11.9	-1.4	6.6	2.0	-3.2	-9.5	-0.4	33.0	44.8	44.4	42.5	33.5	24.7	20.0	3.9	-4.7	-7.5

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 9

Депозити на приватниот сектор*
(во милиони денари)

		состојба	месечна промена		годишна промена	
		30.04.2009	износ	%	износ	%
Вкупни депозити на приватен сектор*		174,713	1,924	1.1	10,279	6.3
Денарски депозити	Домаќинства	39,095	90	0.2	-4,853	-11.0
	Претпријатија	36,921	-597	-1.6	-5,205	-12.4
	Вкупно	82,879	-614	-0.7	-7,240	-8.0
Девизни депозити	Домаќинства	72,420	2,429	3.5	17,128	31.0
	Претпријатија	18,225	97	0.5	-570	-3.0
	Вкупно	91,834	2,538	2.8	17,519	23.6
Вкупни депозити на домаќинства		111,515	2,519	2.3	12,275	12.4
Вкупни депозити на претпријатија		55,146	-500	-0.9	-5,775	-9.5

*Вклучува депозитни пари

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 10

Кредити на приватниот сектор
(во милиони денари)

		состојба	месечна промена		годишна промена	
		30.04.2009	износ	%	износ	%
Вкупни кредити на приватен сектор		176,758	460	0.3	31,123	21.4
Денарски кредити	Домаќинства	67,381	126	0.2	12,358	22.5
	Претпријатија	69,565	120	0.2	12,522	22.0
	Вкупно	137,156	256	0.2	24,838	22.1
Девизни кредити	Домаќинства	4,196	-75	-1.8	1,216	40.8
	Претпријатија	35,262	279	0.8	4,942	16.3
	Вкупно	39,602	204	0.5	6,285	18.9
Вкупни кредити на домаќинства		71,577	51	0.1	13,574	23.4
Вкупни кредити на претпријатија		104,827	399	0.4	17,464	20.0

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 11
Каматни стапки

	април 2009 година	месечна промена	годишна промена
	во %	во процентни поени	
Каматна стапка на аукциите на благајнички записи (28 дена)	9.00	2.0	3.0
Просечна пондерирана каматна стапка на пазарот на пари (МБКС)*	6.48	1.1	2.8
Каматна стапка на државни записи со рок на достасување од три месеци	8.97	0.2	2.9
	март 2009 година	месечна промена	годишна промена
	во %	во процентни поени	
Пондерирани активни каматни стапки на банките	9.9	0.2	0.2
Пондерирани пасивни каматни стапки на банките	6.6	-0.2	1.0

*се однесува на билатералните тргувања.

Извор: Народна банка на Република Македонија.